

OUTLINE

ING PRIVATE BANKING MAGAZINE

APRIL 2013

ing.be

ING

Oldtimers:

van passie naar belegging?

Beleggen: Omwenteling in de Amerikaanse oliebevoorrading

Fiscaliteit: De fiscale maatregelen van de regering Di Rupo

Evenement: The Art Society 2002-2012: 10 jaar, 100 evenementen

ING

MOHAMED TAKHIM

Fosfaten: de onwaarschijnlijke geschiedenis van EcoPhos

Op het moment dat Mohamed Takhim EcoPhos oprichtte, was hij niet eens 21 en moest hij als minderjarige zijn vader uit Marokko laten overkomen om de oprichtingsakte voor zijn bedrijf te ondertekenen. Zeventien jaar later is zijn bedrijf uitgegroeid tot een mondiaal *excellence center* voor fosfaatzuivering.

Sommigen zullen zeggen dat het in de sterren geschreven stond. Als zoon van een landbouwkundige die werkte als landschapsarchitect voor het Office Chérifien des Phosphates (OCP), een van de grootste Marokkaanse overheidsbedrijven, bracht Mohamed Takhim zijn jeugd door in Khouribga, een mijnstadje op een honderdtal kilometer ten zuidoosten van Casablanca dat wordt gezien als het belangrijkste productiegebied voor fosfaten ter wereld. En nu staat hij aan het hoofd van een bedrijf dat gespecialiseerd is in de zuivering van fosfaten. "Toch was het niet deze omgeving die mijn keuze heeft gestuurd", weerlegt Mohamed Takhim. "Al sinds mijn prille jeugd ben ik geboeid door de minerale scheikunde." Deze passie voor de materie zou de jongeman, van nauwelijks 19, naar de uitvindingsbeurs van Brussel brengen, waardoor het ongelooflijke succesverhaal van EcoPhos uiteindelijk in België zou worden geschreven.

Het idee dat voor een revolutie binnen de fosfaatsector zou zorgen

Nog tijdens zijn studies chemie ontwikkelde Mohamed Takhim een nieuwe technologie waarmee natuurlijke fosfaten met een laag fosforgehalte geraffineerd kunnen worden met het oog op

het industriële gebruik ervan. De belangrijkste fosfaatgebruikers waren op dat moment de sector van de meststoffen, diervoeding, de voedings- en de farmaceutische nijverheid. De wasmiddelen, die de fosfaten later een slechte naam zouden bezorgen (zie kader blz. 16), vertegenwoordigden toen nog maar een klein deel van de afzetmarkt.

Mohamed Takhim: "Op het moment dat ik startte met mijn onderzoek, had de fosfaatindustrie nog niet af te rekenen met reële economische beperkingen of strenge milieunormen. Zowat overal ter wereld vond je nog voldoende grondstoffen van goede kwaliteit, met een hoog fosforgehalte. De prijzen waren dus relatief laag, wat niet aanzette tot de ontwikkeling van nieuwe methodes voor het winnen van minder zuivere of minder geconcentreerde fosfaten. De druk vanuit ecologische hoek beperkte zich tot ethische argumenten, zonder wettelijke verplichting", vertelt Mohamed Takhim. "De industrie kwam echter plots tot het besef dat de voorraad aan grondstoffen verre van oneindig was en maar voldoende zou zijn voor ongeveer 50 jaar. Daarop gingen de prijzen pijlsnel de hoogte in, van 30 dollar per ton vóór 2006 tot 180 à 200 dollar vandaag, met een piek van 400 dollar in 2008.

DE UCCI FABRIEK IN SYRIË STARTTE HAAR ACTIVITEITEN IN 2010 - ECOPHOS LICENTIECONTRACT ONDERTEKEND IN 2006

Wanneer je weet dat de kostprijs van meststoffen voor 80% wordt bepaald door de grondstoffen, begrijp je al snel welke impact dit had op deze sector die de belangrijkste afnemer van de fosfaatproducenten is."

De conventionele processen volstaan niet voor het industriële gebruik van fosfaten met een laag gehalte aan nuttige stof. Dankzij de door Mohamed Takhim ontwikkelde technologie biedt deze alternatieve bevoorrading interessante mogelijkheden. En dat is goed nieuws voor de industriële afnemers omdat er wereldwijd wel een grote hoeveelheid fosfaat van mindere kwaliteit beschikbaar is, met een positieve invloed op de prijs. Daarnaast vaart ook het milieu wel bij deze aanpak, omdat de EcoPhos technologie ecologische troeven biedt ten opzichte van de gangbare zuiveringstechnieken (zie kader blz. 17).

Durfkapitaalverstrekkers stappen mee in het verhaal

Dit competitieve voordeel is nog een verre droom op het moment dat Mohamed Takhim in 1995 de Eurekabeurs bezoekt, met zijn uitvinding onder de arm. Meerdere durfkapitalisten beslissen ondanks alles om hun vertrouwen te stellen in deze jongeman met grote overtuigingskracht. En zo vinden we een jaar later Capricorn Venture Partners, de GIMV, Stonefund (familie Colruyt) en Mitiska rond de tafel. In 2001 zal daar nog de groep Solvay bijkomen.

EcoPhos, dat in Louvain-la-Neuve gevestigd is, investeerde op vijftien jaar tijd ruim 35 miljoen euro in onderzoek en ontwikkeling. Sinds 2008 is de onderneming tevens 100% eigenaar van de Bulgaarse fosfaatproducent DecaPhos. Door deze overname kon de onderneming zijn technologie industrieel valideren.

En vandaag wekt de onderneming de interesse van industriële fosfaatafnemers wereldwijd ... "Het verhaal kan idyllisch lijken, maar niemand doet je cadeaus. Oorspronkelijk bezat ik 50% van het kapitaal van EcoPhos, maar door de achtereenvolgende kapitaalverhogingen was dat verwaterd tot bijna 5%. Later verwierf ik opnieuw een meer comfortabele aandeelhouderspositie, met ondertussen ruim 78% van de aandelen en het resterende deel in handen van Solvay en een private investeerder. De durfkapitalisten zijn in 2009 uit het kapitaal gestapt en ik denk dat ze zich hun investering niet hebben beklagd. Ik heb altijd veel belang gehecht aan de tevredenheid van de Belgen die mij, een jonge Marokkaanse emigrant, hun vertrouwen hebben gegeven." Mohamed Takhim moet glimlachen wanneer hij terugdenkt aan de spannende en drukke periode waarin hij voortdurend de omschakeling maakte tussen het pak met das van de bedrijfsleider en de meer ongedwongen outfit van de student. "Maar omdat ik een verblijfsvergunning om professionele redenen had, kon ik

MOHAMED TAKHIM EN PHILIPPE HENNEBERT, ING PRIVATE BANKER

hier mijn studies niet voortzetten. Na een voorbereidend jaar aan een hoger instituut in Marokko, een jaar waarin ik ongetwijfeld de beste klant van Royal Air Maroc was, volgde ik een gespecialiseerde master projectmanagement en vervolgens een MBA aan de Skema Business School, in Rijsel/Parijs. Soms was dat best zwaar ..."

Een tweeledig ontwikkelingsmodel

Op zijn flipover, waarvan de vellen bedekt zijn met cijfers en pijlen, schetst Mohamed Takhim de contouren van zijn businessmodel. "Enerzijds verkoopt EcoPhos zijn technologie onder licentie aan fosfaatproducenten, aan wie de onderneming ook aanvullende diensten aanbiedt: engineeringstudies, ontwerpen voor uitrusting, levering van uitrusting voor het basisproces. Het is de bedoeling om een of twee licentiecontracten per jaar aan te gaan, wat ons 20 à 40 miljoen euro oplevert. Daarnaast positioneert EcoPhos zich als producent, hetzij via DecaPhos, hetzij als joint venture met een partner die beschikt over een strategische troef zoals de toegang tot grondstof, een goede ligging, interessante afzetmarkten, enz. De essentiële voorwaarde bij een dergelijk partnership is dat we binnen de joint venture meerderheidsaandeelhouder zijn. Bij dit tweede luik beogen we de bouw van vijf fabrieken op tien jaar, met elk een omzet van 50 à 150 miljoen euro. Het zijn de licentiecontracten die het nodige kapitaal voor de investeringen in eigen projecten zullen moeten opleveren."

Sinds 2011 werden twee belangrijke licentiecontracten ondertekend, een in Peru voor een capaciteitsuitbreiding (een contract van 32 miljoen euro), en een ander in Namibië voor de bouw van een pilootfabriek. *Mohamed Takhim*: "Namibië ontdekte op de oceaانبodem ruim een miljard ton aan fosfaatreserves. Men slaagde er echter niet in om deze via de conventionele raffinage-technieken naar waarde te schatten. Via tests, die werden ge-auditeerd door een extern studie bureau, konden de prestaties

van ons procedé worden aangetoond. Daarop volgde de bestelling voor een pilootfabriek, een contract ter waarde van 7,6 miljoen euro. Deze *pilot* moet uitmonden in de bouw van een groot chemisch complex. De totale waarde van het project wordt geraamd op ongeveer 600 miljoen euro. Ons aandeel daarin zal afhangen van de omvang van ons aanbod."

Tegelijkertijd ontwikkelt EcoPhos eigen projecten, in partnership met gereputeerde spelers. "In Europa werden projectstudies opgestart (in het bijzonder in Duitsland samen met Bayer), in Saudi-Arabië, in Latijns-Amerika en in Azië. Daarnaast bestuderen we een groot project in België dat alle economische en ecologische voordelen van de EcoPhos technologie zal aantonen. Helaas kan ik er op dit moment nog niet meer over vertellen." Een ding staat vast: de EcoPhos locomotief is gelanceerd. De CEO mikt op een jaarlijkse groei van 20 à 25%, en rekt op een omzet van zo'n 500 miljoen euro tussen nu en tien jaar. Eens mondiale marktleider voor de technologie voor de valorisatie van fosfaten, zal het bedrijf zijn doel hebben bereikt, namelijk een bijdrage leveren voor het oplossen van het mondiale probleem van een almaar schaarsere, doch levensnoodzakelijke grondstof.

Nieuw veelbelovend onderzoek

Natuurlijke fosfaten bevatten gevaarlijke elementen zoals zware metalen (cadmium, chroom, kwik, lood) alsook andere ongunstige elementen zoals fluor, klei, zand enz. Tot nu toe worden deze zware metalen afgezonderd, gestabiliseerd en vervolgens gestort. EcoPhos zoekt echter oplossingen voor dit milieuprobleem en blijft onderzoek doen naar de exploitatie van het fluor of de zeldzame aarden in de fosfaten. Deze zogenaemde 'zeldzame aarden', die eigenlijk geen 'aarde' zijn en ook niet 'zeldzaam', zijn sterk geëerde metalen, onder meer door de fabrikanten van mobiele telefoons en televisieschermen.

"Al sinds mijn prille jeugd ben ik geboeid door de minerale scheikunde."

Het massale gebruik van fosfaatrijke meststoffen in de traditionele landbouw leidt tot aanzienlijke milieuproblemen. EcoPhos pleit voor een geoptimaliseerd gebruik van fosfaten, maar heeft op dat niveau maar weinig invloed. Daartegenover staat dat de onderneming een technologie ontwikkelde en valideerde voor de terugwinning van de fosfaten uit de vliegas na de verbranding van rioolslib in waterzuiveringsstations. In de loop van de volgende twee jaar plant EcoPhos in België de bouw van een fabriek die deze alternatieve bevoorradingsbron benut. ■

De 4 groene troeven van EcoPhos

- > Ongeveer 75% van uit de bodem gewonnen fosfaaterts wordt als verloren beschouwd, wegens niet ontginbaar, waarna het opnieuw wordt gestort. Het is voor deze erften dat het procedé van EcoPhos een oplossing biedt. Door de industriële exploitatie van fosfaat met een lager gehalte nuttige stof mogelijk te maken, verkleint de onderneming de milieu-impact in de mijnsites en draagt ze bij tot het behoud van de natuurlijke fosfaatvoorraden waarvoor een snelle uitputting dreigt.
- > Het energieverbruik bij het productieproces ligt ongeveer 50% lager dan bij de conventionele processen.
- > Door het scheiden van de onzuiverheden in de fosfaten en het gips (een bijproduct door het zuiveringsproces), biedt EcoPhos mogelijkheden voor de valorisatie van het gips, in het bijzonder in de cementindustrie. De hoeveelheid afval en de verwerkingskost ervan worden hierdoor sterk teruggebracht.
- > De nieuwe productie-eenheden met de EcoPhos-technologie voldoen aan de huidige milieunormen, die in het bijzonder een reductie van de hoeveelheid fijne stofdeeltjes in de atmosfeer opleggen.